

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XIV SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA

Zbornik rezimea radova

27. novembar – 1. decembar 2017, Zlatibor

XIV SAVETOVANJE O ZAŠTITI BILJA • ZLATIBOR, 27. NOVEMBAR – 1. DECEMBAR 2017.

STRUČNI ODBOR

Vera Stojšin, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad, predsednik

Članovi:

Sanja Lazić, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Aleksa Obradović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Aleksandra Bulajić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Mira Starović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Milka Glavendekić, Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Beograd
Slobodan Milenković, Univerzitet „Džon Nezbit“, Fakultet za biofarming, Bačka Topola
Ferenc Bagi, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Bojan Stojnić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Ivana Vico, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Dragana Božić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Dušanka Jerinić-Prodanović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Aleksandra Konjević, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Ljiljana Radivojević, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Slavica Vuković, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Bojan Konstantinović, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Goran Jokić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Milena Budić, Prognozno-izveštajna služba Srbije
Dragoljub Milosavljević, predsednik Programskog saveta za unapređenje struke zaštite bilja

---

Organizacioni odbor

Slobodan Kuzmanović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Delibašić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Dijana Zečević, Galenika-Fitofarmacija, Beograd
Andrija Lilić, Bayer, Beograd
Vesna Urošević, Agromarket, Kragujevac
Dragan Sekulić, Chemical Agrosava, Beograd
Rade Nikšić, Syngenta, Beograd
Marina Lazarević, BASF, Beograd
Siniša Ilinčić, Stockton, Beograd
Olivera Petrović-Obradović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Milana Mitrović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Emil Rekanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Petar Kljajić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Dragan Jovičić, dipl. inž.

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemanjina 6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Brankica Tanović
Lektor	Slavica Klarić
Priprema i prelom	Lidija Tušek
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	500
	Beograd, 2017,

CIP - Katalogizacija u publikaciji Narodna biblioteka Srbije, Beograd

Organizovanje skupa i štampanje Zbornika rezimea radova finansijski je pomoglo
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Srbije.

Poster

POJAVA *Ditylenchus dipsaci* (Kühn) NA BELOM LUKU U OKOLINI BEOGRADA**Nikola Grujić, Radosav Mladenović, Milan Radivojević**

Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Beograd

grujic@agrif.bg.ae.rs

Stabljikina nematoda, *Ditylenchus dipsaci* (Kühn) (Nematoda: Anguinidae) je polifagna vrsta nematoda sa više stotina domaćina. Obligatni je endoparazit gotovo svih gajenih vrsta biljaka, a ekonomski je najštetnija na lukovičastim biljkama i krmnim leguminozama. Karantinska je vrsta i posebnu opasnost za njeno širenje predstavlja zaraženi sadni materijal.

Na zahtev proizvođača koji je primetio ubrzano propadanje čitavog useva belog luka na parceli od oko 1 ha u Jakovu, u maju 2017, analizirano je zemljište i biljke sa dotične parcele, kao i zemljište sa dve susedne parcele, od kojih jedna pod lucerkom a druga pod uljanom repicom. Simptomi deformacija, truleži i sušenja biljaka su bili indikativni za prisustvo stabljikine nematode. Prikupljeno je po 8 uzoraka zemljišta sa sve tri parcele kao i 8 uzoraka od po 10 nasumično odabranih celih biljaka belog luka, cik-cak prohodom kroz parcele. Izdvajanje nematoda iz zemljišta vršeno je kombinacijom metoda po Kobu i Bermanu, a iz iseckanih biljaka belog luka modifikovanom Bermanovom metodom.

Morfološka analiza izdvojenih nematoda pokazala je da većina jedinki pripada vrsti *D. dipsaci*. Infestacija biljaka bila je sistemična, sa homogenom distribucijom po celoj površini i $69,8 \pm 4,2$ izdvojenih nematoda po jednom gramu biljnog materijala. U zemljištu sa parcelu pod lukom pronađeno je $3,5 \pm 0,4$ nematoda u 100 g zemljišta. Na susednim parcelama nije detektovana nijedna jedinka *D. dipsaci*. Visoka, ujednačena brojnost stabljikinih nematoda u svim uzorcima biljnog materijala i prisustvo karakterističnih simptoma na gotovo svim biljkama belog luka, nasuprot male brojnosti u zemljištu i potpunog odsustva *D. dipsaci* u uzorcima zemljišta sa graničnih parcela, dovodi do zaključka da je *D. dipsaci* na parcelu uneta zaraženim sadnim materijalom.

Sistematska zaraženost nesertifikovanog belog luka korišćenog za sadnju dovela je do potpunih gubitaka u prinosu belog luka na ovoj parceli, što potvrđuje neophodnost korišćenja sertifikovanog sadnog materijala u proizvodnji u cilju kontrole ove opasne štetočine.

Poster

ISPITIVANJE EFIKASNOSTI LIMACIDA NA BAZI METALDEHIDA U USEVU SALATE**Marina Vukša¹, Goran Jokić¹, Suzana Đedović¹, Tanja Blažić¹, Bojan Stojnić²**¹ Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Banatska 31b, Beograd² Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Nemanjina 6, Beograd

Marina.Vuksa@pestring.org.rs

Puževi su veoma važne štetočine gajenih biljaka. Poslednjih godina dolazi do znatnog povećanja njihove brojnosti, te se sve više pesticida koristi za njihovo suzbijanje. Međutim, kao i u zaštiti bilja uopšte, velika pažnja se posvećuje i integralnim merama suzbijanja puževa. Pored ranije prisutnih vrsta (*Deroceras agreste*, *Helix pomatia*) poslednjih godina velike ekonomske štete, posebno povrtnjacima, pričinjava i veliki puž golač (*Arion lusitanicus* Mabilie).

Eksperimenti su obavljani po standardima metoda EPPO (1999a) i EPPO (1999b). Ispitivanja su izvedena na lokalitetu Slanci – Veliko Selo, u usevu salate sorte Iceberg i puterica. Oglеди su postav-

ljeni po slučajnom blok sistemu u četiri ponavljanja, a mamci su primenjeni u količini propisanoj od strane proizvođača i to u trake na dve parcele i u gomilice na dve parcele: (100-300 g/100 m²) u trake ili 30 peleta u gomilice.

Ocena efekta (uginuće puževa) vršena je nakon 1, 3, 5 i 7 dana od primene preparata. Obrada podataka je obavljena standardnim statističkim metodama (OEPP, 1999). Efikasnost moluskocida je izračunata po metodi Henderson-Tilton.

Niža efikasnost (13-14,1%) preparata sa 3% a.s. u odnosu na preparat sa 5% a.s. (13,7 do 15,5%) utvrđena je u inicijalnoj fazi, ali je bila približna efikasnosti standardnog preparata GARDENE (14,9%). U narednim ocenama efikasnost je bila znatno veća, 73,1% za preparat sa 3% a.s. i 88,7% za preparat sa 5% a.s. metaldehida.

Rezultati pokazuju da su oba primenjena preparata ispoljila dobru efikasnost u suzbijanju puževa golača (*Arion lusitanicus*, *Deroceras agreste* i *Deroceras reticulatum*) u salati, naročito nakon 5 i 7 dana od primene.

Poster

PATOGENE GLJIVE SEMENA RAZLIČITIH SORATA LUCERKE

Ratibor Štrbanović¹, Dobrivoj Poštić¹, Snežana Jovanović², Rade Stanislavljević¹,
Goran Aleksić¹, Slobodan Kuzmanović¹, Veljko Gavrilović¹

¹ Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Teodora Dražera 9, Beograd

² Institut za kukuruz „Zemun Polje“, Slobodana Bajića 1, Beograd

ratibor.strbanovic@yahoo.com

O značaju lucerke govore i površine koje ova biljna vrsta zauzima, kako u našoj zemlji, tako i u svetu. Lucerka se u svetu gaji na oko 33 miliona ha⁻¹, dok je u Srbiji zastupljena na oko 200 hiljada ha⁻¹. Lucerka je, posle kukuruza, najvažnija krmna vrsta u našoj zemlji, zahvaljujući ne samo povoljnom hemijskom sastavu i visokom sadržaju proteina, već i visokim prinosima i veoma dobrim biološkim osobinama. U ovom radu ispitivano je prisustvo fitopatogenih rodova gljiva na semenu tri različite sorte lucerke (kruševačka-22, osječka-99 i čačanka-10) sa po tri različite partije (lokaliteta) od svake sorte. Kod ispitivanih sorata lucerke identifikovani su sledeći rodovi gljiva: *Alternaria* spp., *Fusarium* spp., *Penicillium* spp., *Mucor* spp. i *Rhizopus* spp. Prisustvo identifikovanih rodova fitopatogenih gljiva kretalo se u rasponu od 0% do 4%. Rod *Alternaria* spp. najmanju prosečnu vrednost imao je kod sorte lucerke K-22 (0,17%), dok je najveću prosečnu vrednost imao kod sorte OS-99 (1,83%), a takođe kod iste sorte konstatovano je najveće prisustvo (4%) na lokalitetu Osijek. Za gljivu *Rhizopus* spp. se može konstatovati da je najmanje bila prisutna na klijancima lucerke, sa obzirom da je utvrđena samo na sorti osječka-99 i to na lokalitetu Široko Polje (2,50%). Na klijancima semena sorata lucerke sa drugih lokaliteta nije utvrđeno prisustvo ove gljive. Detektovane gljive na semenu lucerke uticale su na smanjenje ukupne klijavosti, na šta ukazuje negativna korelaciona međuzavisnost. Značajnu ($P \leq 0,05$) i negativnu međuzavisnost sa klijavošću su ostvarile gljive na klijancima: *Rhizopus* spp. ($r=-0,444^*$) i *Penicillium* spp. ($r=-0,415^*$), dok su negativnu međuzavisnost ali ne i statistički značajnu ($P \geq 0,05$) sa klijavošću ostvarile gljive: *Alternaria* spp. ($r=-0,130$), *Fusarium* spp. ($r=-0,274$) i *Mucor* spp. ($r=-0,225$).